

Áhugaverd grafísk framsýning

Í hesum døgum er framsýning av belgiskum grafikki í Listaskálanum í Havn við luttøku av 25 listarfólkum

Í hesum døgum verður grafikkur úr Belgia sýndur í Listaskálanum í Havn. Útstillararnir eru 25 í tali við tilsamans 90 listarverkum.

Hetta er fyrstu ferð ein belgisk listarframsýning er í Føroyum.

Í samband við opnanina av framsýningini var móttøka fyr bodnum í Listaskálanum har

Michelle Adam, sum er komin higar til Føroya við listarframsýningini, segði m.a. at høvuðs- endamálið við hesum tiltaki er at visa nakað av nútíðarlist í einum landi, sum Belgia ikki hevur nógv samband við.

Hann segði seg vóna, at hetta fór at gera sitt til at eitt samarbeiði ikki minst á listarliga økinum, kom í lag millum lond-

ini bæði, og helt, at serliga listamenninir, bæði úr Føroyum og Belgia, kundu fáa nakað burtúrur einum tilikum samarbeiði.

Adam segði at Belgia eins og Føroyar, hevur stórar listarligar traditiónir í mun til fólkatalið.

Framsýningin var opin seinasta vikuskiftið og verður eisini opin komandi vikuskifti.

Millum tey sum vóru boðin til opnanina av framsýningini vóru tær belgisku nunnurnar í Havn. Hesar eru einastu belgisku statsborgararnir í Føroyum

Henda sama framsýningin hevur áður verið sýnd í Keypmannahavn, Álborg og Árhús áðrenn hon kom higar til Føroya. Ein av orsøkunum til at framsýningin kom til Føroya er ein samarbeiðsavtala millum

Danmark og Belgia á listarliga økinum, og eftir belgiskum ynski og við góðari hjálp frá belgiska konsulnum í Føroyum og Listaskálanum, kom henda framsýning í lag.

spyr Niels, um hann ikki heldur, at tað er neyðugt at hava ein kong, og Niels svarar: »Nei, tað haldi eg ikki. Hugsu tær til, hvat er tað, tey gera uppi á kongsborgini? Tey eta góðan mat og ganga í finum klæðum. Men nyttu gera tey ongan!«

Hetta hevur Mia kongsdóttir ongantið hugsað um fyrr, og Niels sigur viðari: »Men tað hava vit. Og vit hugsu sum so, at nú skal vend koma í. Fátæka-fólk skulu ikki noyðast at gjalda fyr, at onnur skulu liva í yvirljóði.« (s. 49). Í somu løtu koma nógv fólk út úr skógini við vápnun av ymsum slag. Tey eru á veg niðan á borgina at seta kong frá, men helst vilja tey hava, at hann bara skal lata seg í vanlig klæðir og royna at upphalda sær sjálvum. Torkil og Mia fara ikki við. Tey fara istaðin at royna at fáa sær eitt lendi og byggja sær eini hús. Men stríðið gongur, tí hertogarnir, sum eiga alla jørðina, skulu hava helvtina av øllum, tey fáa burtúrur. Tey bliva til endans so fúkingi ill og fara út at tosa við hertogarnar, ið halda loynifund á eini illgongdari oyggj. Har hoyra tey tær tosa um Niels og uppreistar fólk hansara, og teir stuttleika sær yvir, at tey ætla at seta kong frá, tí sum ein av teimum sigur: »Kongaheiti gevur onga makt. Men at eiga, tað gevur makt — og tað eru vit, sum eiga!« (s. 53). At tosa við hertogarnar nyttar sostatt onki og Torkil og Mia snikja seg avstað aftur. Torkil sigur við Miu, at tey kunnu ikki fara at byggja hús og heim í einum sovornum landi. Tey mugu fara at ávara Niels og hansara fólk og siga teimum frá tí, tey hava hoyrt. »Kemur tú við?«, spyr Torkil Miu, men hvat hon svarar, fáa vit ikki at vita. Høvdurin vil lata lesarin sjálvan gera endan ella ymsar endar: »Á tann hátt hava vit gjørt hesa søguna í felag, tit og eg. Tað er tað, sum er gott! Um vit skulu gera okkurt heilt gott,

so er neyðugt at gera tað í felag.« (s. 54).

Wernstrøm gevur sostatt ikki narkar loysnir upp á allar teir ymsu spurningar, hann tekur fram. Hann letur ævintýrið henda »fyri mongum árum síðani«, men teir spurningar, hann tekur fram, eru eisini nútíðar-spurningar. Høvuðsevnið er, at summi eiga meira enn onnur, ofta uttan at hava framleitt sitt rikidomi við egnum arbeiði, at rikidomi gevur makt, og hvussu henda makt verður nýtt. Men hann tekur eisini aðrar spurningar fram, ofta í sínum speiðu víðmerkingum, til tað, hann fortelur. Hetta eru spurningar sum kriggið, kongaræði ella -heiti, stóðan hjá kvinnuni, i-búðartørv, fólkavøkstur, náttúrufriðing.

Bókin kann sjálvlesast frá umleið 10 ár og uppeftir, og møguliga kunnu minni børn eisini fáa okkurt burtúrur, um hon verður lisin fyr teimum. Ævintýrið hevur ikki sørt av spenningi í sær, og av tí at tað er so nógv annarleiðis enn onnur ævintýr, fer tað ivaleyst at hugtaka bórini, fáa tey at hugsa og spyrja. Tað er ongin ivi um, at bókin er ætlað til prát millum børn og vaksan. Samtalutlífríð er stórt, og nógv ymiskt kann fáast burtúrur.

Elin S. Jacobsen hevur umsett bókina til føroyskt eftir »Torkil og prinsessan Mia«. Eg havi ikki havt høvi til at lesa svenska tekstin, men bókin tykist at vera væl umsett og er løtt at lesa.

Tove Guttesen hevur gjørt tekningarar í føroysku útgávuni. Tað eru einfaldar strikutekningar, sum eftir minum tykki ikki hósa so væl til tekstin, sum tekningarar hjá Mats Andersson, sum eru í tí upprunaligu svensku útgávuni og eisini í tí dansku. Hetta eru stórar, livandi, ofta karikerandi tekningar, ið meira dýpa út tað, ið stendur í tekstinum.

Jóhanna Cathrina Morkøre

Ummælið um ummælini

Og Magnus heldur fram.

Sætta ummælið stóð í Framanum nr. 9 1976. Undirskrivað Jógvan. Kann ikki vera nakar annar enn Jógvan Isaksen, sonur Reimar, ið lesir bókmentafroði yviri í Aarhus. Sum marxistur er Jógvan sjálvandi ikki samdur við mær, tá eg skrivi (s.79): »Marxistarnir royna at fáa fótast. Sorgarsøgan endurtekur seg. Tankarnir hjá Karl Marx eru vorðin ein nýggj kirkja. Líka so fanatisk og intolerant, sum tann gamla, og líka so frelst, sum tær villastu kristnu sektirnar. Istaðin fyr kristnu humanismuna seta teir sosialistisku materialismuna. Kristindómurin verður skýrdur teirra ringasti figgindi.« Og so gremur hann seg um, at tað er ikki fyrstu ferð Magnus langar út eftir marxistunum! sum eg kenni hetta orðalagið væl aftur. Tað er ikki fantasiurin og varietionirnar, ið eyðkennir hesar menn. Tá teir koma við atfinningum, orðum og álopum, so er tað bara kritikur í allari samúgheit! sakligur kritikur! Men

tá onkur, í hesum føri eg, vági mær, at siga bera blektaða sannleikan um sosialkapitalistiska hagðræði. Beru, blektaðu, ráu, steindeyðu úrslit hennara, so er hetta at langa út eftir teimum. Góði Jógvan, hetta eg her havi skrivað er einki annað enn tann veruleiki vit dag um dag fáa staðfestan og sum vit vita um. Men, sum sjálvur frelstur, er tað tær ógjørligt, at skilja hetta. Líka so lítið, sum tað er fyri Øssur Berghamar og aðrar frelstar, umvendar. So kemur Jógvan, Gud hjálpi mær! inn á prentlist? Alt í lagi um hann hevði eitt sindur av kunnleika til hetta fak mitt. Men so er ikki. Istaðin fyr at taka úr egnum fakligum kunnleika og royndum, so fer marxistiski—teoretiskihelaautomat hansara í gongd. Hann reksar upp ta vanligu kommunistisku terminologiina: indtrialiseradu massaproducerandi verð.... sleppa ikki at arbeiða sum fakkfólk... og tað er ikki nógvir prentarar, sum vegna akkordina hava ráð og loyvi til at vísa fakligt kynstur,

fyrí slettis ikki at tosa um virðing fyrí arbeiðnum... Og hann endur fyrilestur sín um prentlist við hesum orðum:... T.d. siggja tær fæstu bókkbindarar aftaná líða útbúgving eina bók aftur, men fáa restina av livinum at ganga við at innbinda kekkheftir og notisblokkar (til kapitalistarnar: eg sjálvur), og tað má vera ringt, at hava fakliga eldhugan brennandi í longri tíð, tá ið tú árum ár skal innbinda t.d. 30—40.000 kekkheftir um dagin.

Góði Jógvan. Tað, tú her raplar av tær, hevur einki við tað at gera, sum eg í GRONLANDI VIÐ KONGSHAVN, viðmerkti viðvíkjandi prentlist. Eg tosaði ikki um vilkorini hjá arbeiðandi fjøldini og sosialu korrhennara, sum liggja tær so nær at hjarta. Eg tosaði um fakliga, prentlistarliga tilrættalegging. Ikki ein av hesum prentarum og bókkbindarum, tú nevndi avger, hvussu bókin ella blokkurin prentlistarliga skal siggja út. Hetta verður avgjørt av prentlistarliga tilrættaleggjaranum. Tí er tað minar bókur eru so fragar, sum tær eru. Tær eru lagdar til rættis av einum fakmanni, av mær sjálvum. Og hyggur tú at bókum, sum koma frá forløgum, ið hava nakað uppá seg, so veits tú forbannað væl, Jógvan, at tey brúka prentlistarligar til rættuleggjarar, at leggja bókurnar til rættis. Eg vóni at eg nú við sjeýtusundtummasemum havi gjørt tær greitt, hvat talan var um. Undir øllum umstøðum so havi eg roynt, hvat eg kundi. Hevur tú enn ikki skilt, hvat eg meinti, so er einki at gera. Tí so vilt tú ikki fata nakað.

Annars kann eg ikki vera annað enn nógvur við ummælið. Hann sigur til domis: »Hóast mangan ósamdur í teim áskoð-

Føroysk mállæra til 6. og 7. flokk

»Eg skrivi 3« er ein føroysk mállærubók, sum verður nýtt í nógvum skúlum í Føroyum. Hon er ætlað til 6 og 7 flokk og víðger hesar orðabólkur: sagnorð, navnorð, lýsingarorð, hjáorð, forvorn, fyrisetingar og sambindingarorð.

Tey, sum hava gjørt bókina eru, Elin Mortensen, Bjarni Skaalum og Guttorm Zachariassen, sum all eru lærarar í Sankta Frants skúla í Havn.

Henda bókin er hin síðsta av rimum frammanundan útkom-

um. Hin fyrsta, »Eg skrivi 1«, kom út í 1973 og er ætlað til 4 flokk. Síðan kom »Eg skrivi 2« í 1974, sum er ætlað til 5 flokk, og so kom »Eg skrivi 3«, sum er ætlað til 6. og 7. flokk. Síðst nevnda er sum fyrr nevnt hin síðsta í hesum bókaradnum.

Ymsar tekningar eru eisini í bókini, og tær hevur Luisa Smets teknað. Bókin er heft og hevur bleyta permu. Tað er Føroya Skúlabókabrunnur, sum er útgávuri. Bókin kostar 40 kr.

